

ներքոյ,.... Թուրքը վայելելով իրազաղ կեանք և Ռուսաստանի կու-
տուբայի բարեկները՝ ապրում է՝ չափ առ քիչ համակեր-
պում է ռուսաց պետութեան հետ՝ և յաճախակի պատահում են՝
որ Ռուսաստանի Թուրքերն ուխտագնացութեան գնալով Մէկկա,
այնտեղ իրենց բարեկեցիկ դրութեամբ չարժում են իրենց հաւա-
տակիցներին և ցեղակիցներին նախանձր.... Քանի որ իշխանութիւնը
կը գտնուի Թուրք կառավարութեան և Թուրք աստիճանաւորներին
ձեռքում, քանի որ Թուրքն իւր պետութեան ինքնուրոյն գոյու-
թեան մէջ իւր անտանելի անչարժութեան պաշտպանութիւնը կը
գտնի՝ Թուրքիան իւր նախկին դրութեան մէջ կը մնայ և կը լինի
յառաջադիմութեան խանգարիչ ոյժ։ Բայց որովհետեւ տանիկ իսլամն
ուղղակի կրօնական պարտականութիւն է համարում ասել օտար-
պաւաններին՝ ռուսի Թուրքիայի ինքնուրոյն գոյութիւնը չարեքի աղ-
բիւր է ներկայացնում իրեն ստորագրեալ քրիստոնեաների համար։*)
Պարզ է ուրեմն՝ քանի գոյութիւն ունի ինքնուրոյն Տաճկաս-
տան՝ այդ պետութեան մէջ ապրող քրիստոնեաներն էլ չարունակ
կենթարկուին հալածանքի։ Պէտք է ուրեմն ոչնչացուի Տաճկաստանի
ինքնուրոյնութիւնը և արեւելքի քրիստոնեաների հզօր պաշտպան
Մեծն Ռուսաստանի զերիշխանութիւնը տարածուի Տաճկաստանում,
որպէս զի քրիստոնեաները տեսնեն իրենց կեանքի, գոյքի և պատուի
ապահովութիւնը։

ԱՆՔԼԻԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ.

Ամերիկական բաժնագոյն դադարը Բէյրութում։ Արեւելքում
սակաւաթիւ բարձրագոյն դպրոցներից մէկն է համարւում Բէյրութ-
թում գոյութիւն ունեցող Ամերիկական բարձրագոյն դպրոցը, որ
կէս դարից աւելի գոյութիւն ունի և այդ ժամանակի ընթացքում
ունեցել է տեղադրիչներից մեծ քանակութեամբ աշակերտներ։ Այդ
բարձրագոյն դպրոցն աւարտողների մէջ աչքի են ընկնում դիտա-
կաններ, բժիշկներ, գրողներ, վաճառականներ, կալուածատէրեր,
կառավարչական աստիճանաւորներ, որոնք տարածուած են Ասորի-
քում, Եգիպտոսում, Եւրոպայում, Ամերիկայում, Աւստրալիայում
և այլ լուսաւոր երկրներում։ Բէյրութի ամերիկական դպրոցը սկսել
է իւր գործունէութիւնը 1866 թուին։ Սկզբներում ունեցել է 16
աշակերտ, որոնցից աւարտել են միայն 8 հոգի։ Ներկայումս սովո-
րում են այնտեղ մինչև հազար հոգի։ Աւարտել են այդ բարձրա-

*) Տես Ա. Կրիմսկու «Մահմեդական աշխարհն ու նրա ապագան»
գիրքը էջ 462—63, Քարգանտիւն Բարդէն վարդապետի, Վաղարշա-
պատ 1906 թ.

գոյն դպրոցը շուրջ 2500 հոգի Դպրոցին կից կան 24 օժանդակ շինութիւններ, այնպէս որ հետուից այդ ամբողջ տարածութիւնը առանձին քաղաքի տպաւորութիւն է թողնում:

Պրոֆեսսորները այդ դպրոցում եղել են սկզբում թուով 3: Վերջին ժամանակներս նրանց թիւն էր 80-ից աւելի: Առաջ երկու ֆակուլտետ կար, ընդհանուր կրթական և բժշկական, 8—պատրաստական, ընդհանուր կրթական, մասնագիտական, բժշկական, դեղատան, ատամնաբուժական, ֆելդշերական և հնագիտական: Մօտիկ ապագայում պէտք է բացուին նաև երեք ֆակուլտետ, ճարտարապետական, հողաշինարարական և իրաւաբանական: Այն ժամանակ Բէյրութի ամերիկական դպրոցը կը ստանայ ձեմարանի կոչումն և իւր 11 ֆակուլտետներով կը լինի Արևելքում առաջին բարձրագոյն դպրոցը: Այս բարձրագոյն դպրոցում բոլորն էլ ենթարկւում են միևնոյն կարգ ու կանոնին, չնայած որ պատկանում են զանազան ցեղերի: Նրանց մէջ կան ասորեստանցիներ, եգիպտացիներ, տաճիկներ, պարսիկներ, հնդիկներ, չերկէսներ, քուրդեր, յոյներ, հայեր, բուլղարներ և այլն: Իսկ դաւանութեան կողմից այստեղ սովորում են մահմեդականներ, զրուզներ, հրէաներ և քրիստոնեաներ—պալուսլավներ, բողոքականներ, մարօնիտներ, կոպտեր, ունիաթներ և ասորիներ:

Անցեալ տարի դպրոցում սովորում էին 960 աշակերտներ, որոնցից պրովօսպաններ 280, մահմեդականներ 208, բողոքականներ 167, հրէաներ 71, իսկ մնացածը այլ և այլ դաւանութեան պատկանողներ: Դպրոցին կից կայ թանգարան, լաբորատորիա և զանազան տիպի հիւանդանոցներ: Թանգարանները 7 հատ են—հնագիտական, երկրաբանական, բուսաբանական, կենդանաբանական, անդամահատական, ֆիզիքական և բժշկական: Այդպէս էլ լաբորատորիաները բաղկացած են մի քանի բաժանմունքներից: Դպրոցին կից կայ աստղաբաշխական դիտարան, հարուստ գրադարան, բաղկացած 17,000 հատորից: Դպրոցին կից կան մի քանի հիւանդանոցներ—անդամահատական, կանանց, երեխայոց, ակնաբուժական, ականջների և կաշիների հիւանդութեանց: Չափազանց շատ է առարկաների թիւը, որ դասաւանդւում են այդ դպրոցներում: Մասնաւորապէս ընդհանուր կրթական ֆակուլտետում աւանդւում են վեց լեզուներ—արաբերէն, անգլիերէն, տաճկերէն, ֆրանսերէն, լատիներէն և նոր-յունարէն:

Դպրանոցում կրթութիւնը տարւում է դեմոկրատիկ սկզբունքներով, պրոֆեսսորները վերաբերւում են ղէպի աշակերտները, ինչպէս ղէպի իրենց երեխաները: Նոքա ունեն իշխանութիւն աշակերտների վրայ միայն դասերի ժամանակ, որից դուրս խիստ բաւեկամական է պրոֆեսսորների և աշակերտների յարաբերութիւն-

ներքի Ուսուցիչը իրաւունք չունի զիմել աշակերտներին խիստ նկատողութիւններով, եթէ աշակերտը մեղադրուում է, այդ դէպքում զպրօցի Տեսուչը կամ դասատուն նորան նկատողութիւն է անում չափ քաղաքավարի ձեով, զարգացնելով նորա մէջ բարոյական ինքնագիտակցութիւնը։ Դպրոցում ամբողջ կրթութիւնը տարւում է այն ճանապարհով, որ աշակերտների մէջ առաջ կան ինքնագիտակցութիւն և համոզմունքների մշակումն։ Այդ տեսակ կրթութեան նպատակն են և ուսուցիչների ու պրօֆեսսորների օրինակելի կեանքը։ Ուսուցիչը չէ կարող աշակերտից պահանջել այն բարի յատկութիւնը, ինչ որ ինքը չունի։ Օրինակն է ամենազլխաւոր քաղաքիչը եւ ամենակաւեւոր դաստիարակը։ Դասատուների համար կան առանձին հրահանգութիւն, որի համաձայն և նոքա պէտք է վարուեն։ Ուսուցիչը պատշաճ եղանակով վերաբերուելով դէպի աշակերտները՝ կարողանում է հասնել պահպանելու իւր հեղինակութիւնն այն աստիճանի, որ աշակերտները ենթարկւում են նորան ինքնակամ և բարեխղճարար։ Դպրոցը սովորեցնում է աշակերտներին գործել անձնական ազատութեամբ և ազատ մտածողութեամբ։ Աշակերտները զպրօցին կից հիմնել են մեզիկայի, զբաղմանական և մարմնամարզութեան ընկերութիւններ։ Աշակերտները զպրօցում հրատարակում են ամսագիր, որը տարածւում է աշխարհիս զանազան կողմերը։ Մի խօսքով այդ դպրոցը ներկայանում է մի շատ օրինակելի բարձրագոյն դպրոց։ Արդէն 30 տարի է որ այդ դպրոցում աւանդւում են առարկաները անգլիերէն լեզուով, մինչդեռ առաջ եղել է արարերէն։

Կ Ա Ք Ո Լ Ի Կ Ե Կ Ե Ղ Ե Ց Ի

Նոր Պապը։ Պիոս X-րդ պապի մահից յետոյ Հռոմի զահի վրայ բազմեց վերջերս ընտրուած Բենեդիկտոս XV պապը։ Բենեդիկտոս XV պապը ծնուել է Իտալիայի Ճենովա քաղաքում 1854 թ. նոյեմբերի 21-ին։ Նորա ծնողներն էին ազնուական դասակարգին պատկանող մարկիզ Զուզէպպէ և մարկիզուհի Զիօվաննա Միլիօրաթի, իրանց Զիաքօմօ որդուն օծանցին բարձր ուսմամբ և կրթութեամբ։ Զիաքօմօն աւարտեց իւր բարձր ուսումը 1875 թ. և արժանացաւ իրաւագիտական պատուի, իսկ 1878 թ. դեկտ. 21-ին ձեռնադրուեց քահանայ և աստուածաբանական գիտութեանց վարդապետի աստիճանին արժանացաւ։

1885 թ. նշանակուեց քաղաքաւար Մադրիդի առաքելական նուիրակ Բամպօլա կարդինալի, որի հետ եկաւ 1887 թ. Հռոմ, որտեղ վատիկանի դիւանագիտական վարչութեան մէջ նախ իբրեւ ատենադպիր և ապա իբրեւ փոխանորդ կարդինալ Բամպօլայի՝